

§ 15**Remiss beträffande förslag till ny avfallsplan för
Stockholms kommun 2021-2024**

ÖST 2020/563

Beslut

Östermalms stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till Avfallsnämnden som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Avfallsnämnden har utarbetat ett förslag till ny avfallsplan för Stockholm. Planen är i stort en revidering av nuvarande plan. Tre av de fyra huvudmålen är kvar men något omarbetade. Ett nytt huvudmål om minskad nedskräpning har tillkommit. Huvudmålet om farligt avfall har tagits bort och ingår nu istället i övriga mål. Förvaltningen är positiv till förslaget och anser att det är en bra och framåtsträvande plan med skärpta krav på cirkulär ekonomi, matavfallsinsamling, minskad resursanvändning med mera. Planens koppling till stadens miljöprogram och klimathandlingsplan gör det enklare att arbeta in delmål och åtgärder i nämndens verksamhetsplan och att göra uppföljning i verksamhetsberättelsen. Varje huvudmål har ett antal delmål som i sin tur har ett flertal åtgärder. Nämnden är berörd av knappt trettio åtgärder. Samtliga åtgärder som nämnden föreslås ta ansvar för bedöms vara genomförbara och flera av åtgärderna arbetar förvaltningen redan med.

Yrkande

Birgit Marklund Beijer m.fl. (S) yrkar att delvis godkänna förvaltningens svar på remissen och därutöver anföra följande: Avfallsplanen är viktig för stadens miljöarbete. Den påverkar planeringen av nya områden, prövningen av bygglov, tillsynen över miljöfarlig verksamhet samt stockholmarnas hantering av sitt avfall. Förslaget till avfallsplan för Stockholm innehåller många bra mål, delmål och åtgärdsförslag. Några saker saknas dock.

Bygg- och anläggningsavfall

I förslaget till avfallsplan står klart och tydligt att den enskilt största volymen avfall som hanteras i kommunen är bygg- och anläggningsavfall, och då framförallt schaktmassor. Genom att stödja och möjliggöra en effektiv logistik för massor och återanvändning av massor kan betydande mängder transporter undvikas och uttag av jungfruligt material minska. När socialdemokraterna skrev en motion om förbättrad masshantering svarade i princip samtliga remissinstanser att de höll

med om att förbättrad masshantering är av yttersta vikt för att uppnå ett hållbart byggande, att det behövs bredare och bättre samordning av frågorna och att en strategi behöver upprättas. Det behövs en stadsövergripande masshanteringsstrategi som antas av kommunfullmäktige. Staden bör också inrätta en samordnande funktion som inte bara leder stadens arbete utan även bjuder in kommuner och kommersiella aktörer till ett regionalt samarbete.

Rivningsavfall

En stor del av den rivning och sanering som görs i Sverige utförs i Stockholmsregionen. Under två veckor i augusti låg det projekt för ca 500 miljoner kronor ute på marknaden för förfrågan. Det är oerhört viktigt att dessa rivningar sker på ett korrekt sätt så att miljöfarligt avfall inte hamnar i naturen. Idag finns dock oseriösa aktörer som vinner upphandlingar eftersom de dumpar priserna genom att inte hantera och redovisa avfallet på rätt sätt.

Staden måste förbättra sin kontroll över miljöfarligt avfall.

Miljöförvaltningen gör endast ett fåtal tillsynsbesök vid rivningar, cirka 10 per år, och har hittills i år inte stött på någon alarmerande brist i hanteringen. Samtidigt vet vi att det finns stora brister hos oseriösa aktörer, i september 2020 anhölls ägarna till ett av de största återvinningsföretagen för grovt miljöbrott. Tillsynsarbetet är viktigt och behöver utökas.

Förebyggande av avfall och cirkulär ekonomi

Det är bra att det står att miljöhänsynskrav ska vidareutvecklas i stadens program för upphandling och inköp och att inriktningen mot cirkulär ekonomi och avfallsförebyggande ska stärkas. När miljöprogrammet kom blev det tydligt att ambitionerna inte speglades i inköpsprogrammet. Det är diffust vilka klimat- och miljökrav som staden ska ställa i sina upphandlingar, istället för skarpa krav finns bara korshänvisningar och otydlighet. Staden upphandlar för cirka 40 miljarder kronor årligen och en stor del av stadens klimatutsläpp avgörs av upphandlingskraven. Vi är mycket kritiska till att inga skarpa krav ställs på upphandlingar. Målet måste vara att nå ett krav på nollutsläpp eller klimatneutralitet i alla upphandlingar, men till dess ska alla relevanta upphandlingar innehålla krav på minskade utsläpp.

Plast och plastavfall

I förslaget till avfallsplan står att ökad materialåtervinning av plast är bättre för miljön än energiåtervinning (förbränning i kraftvärmeverk). Utsortering av plast i Högdalens sorteringsanläggning kommer att medföra en stor klimatnytta eftersom minskad förbränning av plast innebär minskad tillverkning av plast från primärt material. Det finns två viktiga åtgärder för att minska förbränningen av plast som bör framgå av avfallsplanen: utvecklad avfallsstatistik samt förändring av skatten på avfallsförbränning.

Många initiativ har tagits för att minska plasten i Stockholm, men stora delar av det avfall som förbränns i Högdalen kommer från andra kommuner i Stockholmsregionen. Det innebär att

avfallshanteringen även i andra kommuner ger upphov till koldioxidutsläpp i Stockholm. Konsekvensen av detta är både att andra kommuner kan "exportera" sina koldioxidutsläpp till Stockholm, men också att det saknas incitament för andra kommuner att minska plasten i sitt avfall.

Utsorteringen av plast och andra fossila material i avfallet måste göras uppströms (tidigare i avfallsflödet, innan det kommer till förbränningsanläggningen). För att skapa incitament för samtliga kommuner i Stockholmsregionen att minska plasten i avfallet och på så sätt minska koldioxidutsläppen borde kommunerna regelbundet redovisa statistik för det avfall som levereras till förbränning. Stockholms stad bör därför verka för att samtliga kommuner i regionen redovisar hur många ton avfall som uppkommit i kommunen samt vilken mängd utsläpp som avfallet innebär.

Insamling av förpackningar och tidningar/returpapper

Idag upplever många stockholmare att återvinningsstationer är nedskräpade, otrygga och otillgängliga. Även om återvinningsstationerna inte drivs av staden utan av företag inom återvinningsbranschen måste staden ta ansvar för stadsmiljön. Det är inte acceptabelt att återvinningsstationerna missköts och försämrar närmiljön. Staden måste därför samla branschen och andra relevanta aktörer för att förbättra situationen och tillgängligheten. Detta måste framgå av avfallsplanen.

Beslutsgång

Ordföranden ställde förvaltningens förslag till beslut mot yrkandet från Birgit Marklund Beijer m.fl. (S) och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningens förslag.

Reservation

Birgit Marklund Beijer m.fl (S) reserverar sig mot beslutet.

Handlingar i ärendet

- ÖST 2020/563-3 Svar på remiss Avfallsplan för Stockholm 2021-2024
- ÖST 2020/563-4 Bilaga Sammanställning av alla åtgärder och ansvariga